

Nederlandse burgers en militairen werden in de Tweede Wereldoorlog in Zuidoost Azië door de Japanners geïnterneerd in kampen. Enkele van deze kampen waren alleen voor krijgsgevangenen, andere hadden zowel burgerlijke als militaire geïnterneerden en weer anderen waren exclusief bestemd voor burgers. In veel van deze kampen begonnen de scouts met ondergrondse bijeenkomsten. Militairen in de werkkampen langs de Birmaspoortlijn en in kampen in Nederlands Indië richtten stammen op en in de burgerkampen begonnen scouts met het organiseren van activiteiten voor kinderen.

De Birmaspoorweg werd in de Tweede Wereldoorlog door geallieerde krijgsgevangenen aangelegd tussen Nong Pladuk in Thailand en Thanbyuzayat in Myanmar (Birma). Het werk aan de spoorlijn begon op 16 september 1942 en werd 16 maanden later voltooid. De spoorlijn was 415 kilometer lang. Tijdens de aanleg stierven per dag gemiddeld 75 arbeiders; 15 000 krijgsgevangenen stierven aan uitputting, ziekte en ondervoeding. Onder hen waren bijna 3 000 Nederlanders. Onder de westerse krijgsgevangenen waren veel KNIL-militairen en Nederlanders uit Nederlands-Indië. Ook stierven ongeveer 100.000 Thaise en Indonesische romoesja's en ook Birmaanse en Maleisische dwangarbeiders bij de aanleg door het moeilijke gebied. Na de voltooiing van de spoorweg in december 1943 bestond het werk uit onderhoud en reparatie van schade door geallieerde bommenwerpers. De werkkampen lagen vaak naast vitale punten van de spoorweg, waardoor bombardementen ook veel slachtoffers en gewonden onder de dwangarbeiders veroorzaakten. Toen de spoorlijn klaar was hadden de Japanners veel minder mensen nodig. Van de oorspronkelijk 60.000 gevangenen werd de helft uitgezocht om naar Japan te gaan voor werk in de mijnen.

Scouting

In kamp Konyu III moedigde commandant Smits de militairen aan samen een stam te vormen. En grote groep oud-padvinders en belangstellenden sloot zich bij deze eerste Thaise stam aan, die naar de commandant genoemd werd. **Frans van der Veer** was één van hen. Van de 600 Nederlandse krijgsgevangenen werden er 21 lid en ook één van de 375 Australiërs, een sergeant majoor uit Tasmanië, sloot zich aan. Op 22 februari 1943 werd een kampvuur ter ere van Baden Powell gehouden. Later hoorden de stamleden dat juist op deze dag provinciaal commissaris Van Rijn in kamp Kinsayok, 15 km verderop, was overleden. In maart werd de groep verplaatst naar Kinsayok. Ze wilden daar de stam voortzetten en er sloten zich nog 6 oude bekenden van Java aan. Maar het werk aan de spoorlijn was zwaar, het aantal zieken en doden zo groot en de voedselsituatie zo slecht dat iedereen daar vooral mee bezig was.

Meer informatie

[Achter-kawat-en-Gedek.pdf \(s-i-d.nl\)](#)

Dit verhaal is onderdeel van *Scouts in de oorlog*, een verzameling verhalen als eerbetoon aan al die (oud) scouts die zich ingezet hebben voor onze vrijheid en hulp aan de medemens of die slachtoffer werden van oorlogsgeweld, in Nederland en het verre oosten. Met de verhalen willen we inspiratie bieden aan de scouts van nu, in hun wekelijkse activiteiten en als voorbereiding op hun bijdrage aan lokale herdenkingen. Kijk op <http://vrijheid.scouting.nl> voor meer informatie en alle andere verhalen.